

Här kan du läsa utdrag ur boken "FRÅN FAKTURA TILL BETALT"

- Uppslagsbok och handbok om alla åtgärder, regler och begrepp
- 300 frågor och svar om fakturering, krav, inkasso m.m.

Från faktura till betalt är en uppslagsbok och handbok för företag som snabbt och enkelt vill ha tillgång till expertkunskaper om alla åtgärder, regler och begrepp i processen för att få betalt.

Boken vänder sig i första hand till dig som ansvarar för ekonomi, kreditbedömning, fakturering, kund- eller leverantörsreskontra, kravrutiner och inkasso. Den ger konkreta kunskaper som går att omsätta i förbättringar och besparingar, vare sig du hanterar funktionerna i egen regi eller väljer att lägga ut hela eller delar av processen.

Denna den fjärde utgåvan har uppdaterats och omarbetats enligt gällande lagar och rättspraxis 2010-01-01. Den har utökats till 300 frågor svar ordnade under 62 uppslagsord. Uppläggnings - kombinationen av uppslagsbok och handbok med frågor och svar - har varit lyckosam och har av många läsare lyfts fram som en effektiv "lathund" för att man enkelt och snabbt skaffar sig kunskaper och får svar på de frågor som uppstår inom detta verksamhetsområde.

Om författaren

Peter Alkefjärd arbetar som konsult med att hjälpa företag och organisationer att identifiera och genomföra förbättringar och effektiviseringar av processen för att få betalt. De frågor om åtgärder, regler och begrepp som han sedan 1992 har fått av kunderna i hundratals utbildningar och uppdrag har i valda delar resulterat i denna bok.

Förlag

Utgiven på eget förlag av Inkonomi-Konsult som är ett oberoende konsultföretag specialiserat på att utveckla och förbättra processen för att få betalt: kunskaper, rutiner, dokument, upphandlingar av tjänster samt val av IT-stöd.

Utgiven januari 2010.
ISBN 978-91-977374-1-8.
263 sidor. Uppdaterad enligt gällande lagar och rättspraxis 2010-01-01.

Innehållsförteckning finns här:
www.inkonomi.se/fftb_innehall.pdf

Bokens hemsida:
www.inkonomi.se/boken.html

Referenser:
www.inkonomi.se/bokenbetyg.html

Uppdatering enligt lagförändringar:
Uppdateringsblad vid ev regeländringar inom ett år från utgivningsmånaden publiceras på följande internetsida:
www.inkonomi.se/bokuppdatering.html

Professionella kravbrevsmallar m.m:
Komplettera boken med professionella kravbrevsmallar; till specialpris när du samtidigt köper boken – läs mer på
www.inkonomi.se/kravbrevsmallar.htm
↓

Begreppsförklaringar och förkortningar.

Borgenär = Fordringsägare.

Ds = Departementsskrivelse

Gäldenär = Kunden, den betalningsskyldige.

HB = Handelsbolag

HD = Högsta domstolen

KB = Kommanditbolag

Kbr = Kontrollbalansräkning

Kfm = Kronofogdemyndigheten

Konsument = Privatperson som har köpt en vara eller tjänst för enskilt bruk.

NJA = Nytt juridiskt arkiv

Näringsidkare = En fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med hans näringsverksamhet. T ex aktiebolag, handelsbolag, enskild firma m fl. (enskild näringsidkare = person driver enskild firma).

RH = Rättsfall från hovrätterna.

Prop = Proposition

8 Bestridande

8.1 När anses ett bestridande inte vara ett "riktigt" bestridande?

Om en invändning är ett bestridande i sak eller inte avgör på vilket sätt den fortsatta handläggningen ska ske. Ett bestridande som inte ska räknas som ett "riktigt" bestridande innebär inga begränsningar för den fortsatta handläggningen. Ovidkommande invändningar som inte räknas som ett bestridande är t.ex. "har inga pengar", "jag har varit bortrest" eller "det är inte jag som betalar fakturorna".

För att bestridandet ska vara "giltigt" ska det vara en invändning i sak. Med detta menas att skälet för bestridandet är sådant att det skulle kunna innebära att fordringsägaren - helt eller delvis - förlorar sin rätt att kräva betalt. Om fordringsägaren tycker att gäldenären har fel saknar betydelse för bedömningen av om det är ett riktigt bestridande eller inte. Det blir sedan upp till tingsrätten att avgöra saken ifall fordringsägaren väljer att gå till domstol (i ett fåtal fall finns speciell

lagstiftning för hur tvister ska avgöras, t.ex. fordringar för vatten och avlopp som ska hanteras av vattendomstolen).

Exempel på invändningar som blir "riktiga" bestridanden är; "jag har inte beställt"; "jag har erhållit felaktig leverans" eller "varan är felaktig". Ett riktigt bestridande medför att fordringsägaren enligt god inkassosed inte får skicka inkassokrav eller ansöka om betalningsföreläggande. Fordringsägaren är därmed tvungen att vända sig till tingsrätten med en stämningsansökan. Och det gäller även för fall där gäldenären invänder att inte har beställt, trots att skriftligt avtal/beställning finns. (En förenkling för fordringsägaren i fallet med skriftliga fordringsbevis är de särskilda reglerna i rättegångsbalken som behandlar möjligheterna till treskodom, se fråga 8.4, s. 42.)

Om bestridandet gäller betalningsföreläggande från Kfm prövas inte giltigheten av Kfm. Oavsett vilka skäl som anges eller om inga skäl anges på bestridandet, så hanteras det som ett bestridande och Kfm överlåter till fordringsägaren (eller dennes ombud) att avgöra om Kfm ska lämna över ärendet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

⇒ s. 173 Vad innebär begreppet god inkassosed?

⇒ s. 163 Vad gör jag om jag felaktigt har fått ett inkassokrav?

⇒ s. 47 Vad gäller då ett bestridande av inkassokrav sker p.g.a. utebliven faktura?

⇒ s. 250 Vad är en treskodom?

9 Betalning

9.5 När räknas betalningen som utförd?

Under förutsättning att det finns betalningsinformation som gör att mottagaren kan identifiera betalningen, räknas den som utförd den dag som den bokfördes på mottagarens konto (rättspraxis genom NJA 1988 s. 312). Domstolen uttalade sig även i frågan om vilken tidpunkt på dagen som betalningen ska räknas som utförd och svaret blev: "*vid den tidpunkt då postgirot avslutat sina bokföringsåtgärder*".

EG-domstolen prövade i förhandsavgörande meddelat 2008-04-03 (mål C 306/06) frågan om när en betalning genom banköverföring ska anses vara gjord för att dröjsmålsränta inte ska börja löpa. Bakgrunden gällde tolkning av formuleringen "mottagit beloppet i tid" (received the amount due on time) i EG-direktivet mot sena betalningar (2000/35, artikel 3.1.c.ii). Domstolen kom fram till att den avgörande tidpunkten är när beloppet krediteras mottagarens konto, vilket överensstämmer med svensk rättspraxis. Det betyder att den som ska göra en betalning - och vill att den ska vara gjord i tid - är skyldig att ta hänsyn till transfereringstider i bank- och betalningssystemen.

Om gäldenären har betalat i tid, men angivit fel betalningsreferens kan han inte räkna med att betalningen juridiskt sett räknas som utförd. Om fordringsägaren - som inte har upptäckt felaktigheten exempelvis genom att meddelat ref. nr. avser en räkning tillhörande en annan kund - går vidare med rättsliga åtgärder blir gäldenären sannolikt skyldig att ersätta dessa (rättsfall FT 1359-04 i Hovrätten över Skåne och Blekinge). Betalningsavsändaren löper risk att hans betalning juridiskt sett inte räknas som utförd om betalningen inte kan identifieras p.g.a. otillräckliga uppgifter (se NJA 1971 s. 23 och Svea Hovrätt FT 5528-07).

För hyresfordringar finns särskilda regler i jordabalken som lyder:
"Om hyresgästen betalar hyran på post- eller bankkontor, anses beloppet ha kommit hyresvärden till handa omedelbart vid betalningen. Lämnar hyresgästen ett betalningsuppdrag på hyran till bank-, post- eller girokontor anses beloppet ha kommit hyresvärden till handa när betalningsuppdraget togs emot av det förmedlande kontoret."

12 Betalningsföreläggande - ansökan

12.12 Måste man alltid skicka inkassokrav före man kan ansöka om betalningsföreläggande?

Enligt lag ska man göra det, förutom i vissa undantagsfall. Oberoende av om undantagsfall kan göras gällande eller inte så kan ändå inte Kfm avvisa en ansökan p.g.a. att inkassokrav inte har skickats. Observera att reglerna gäller även för fordringsägare som själv driver in sin fordran. För inkassobyrå kan det dessutom finnas inskrivet i inkassotillståndet om en skyldighet att alltid skicka inkassokrav före ansökan om betalningsföreläggande.

Den här frågan kan behöva en redogörelse av lagrum, rättsfall och förarbeten. Innan jag utvecklar svaret vill jag rekommendera att i princip alltid skicka inkassokrav innan ansökan om betalningsföreläggande. Detta sagt med tanke på fordringsägarens ev. fortsatta relation med sin kund och på vad som är affärsetiskt rimliga rutiner.

Inkassolagens 6 § anger: *"Rättslig åtgärd med anledning av fordran får ej vidtagas förrän gäldenären tillställts krav som avses i 5 § och den angivna tiden löpt ut."* Betalningsföreläggande är en rättslig åtgärd. Med "tillställts" avses inte att avsändaren måste kunna bevisa att kravbrevet har kommit mottagaren tillhanda (se vidare fråga 32.37, s. 180).

I lagen finns också angivet om undantag från regeln att sända kravbrev innan rättslig åtgärd vidtas. Det rör fall där *"gäldenären uppenbarligen söker undandra sig att betala eller om det annars föreligger särskilda skäl"*. Vad som avses med särskilda skäl finns inte närmare preciserat i lagen, men mer konkreta exempel på vad som ska räknas som undantag finns i förarbetena till inkassolagen (prop 1974:42). Här nämns omständigheter som:

- att det är fara för dröjsmål
- undvikande av preskription
- gäldenären är känd för att utan fog bestrida krav
- gäldenären håller sig undan

Vidare sägs att bestämmelsen om undantag ska tillämpas restriktivt. Underlåtenhet att skicka inkassokrav utgör dock inget formellt rättegångshinder (se prop. 1974:42 och 1980/81:10). Kfm eller domstol kan således inte avvisa en ansökan som inte har föregåtts av inkassokrav. Fordringsägaren kan förlora rätten till ersättning från motparten för sina egna rättsliga kostnader och fordringsägaren kan också bli skyldig att betala motpartens rättsliga kostnader, även om kravet på betalning av huvudfordran är riktigt.

Enligt ett rättsfall i hovrätten (RH 1988:135) ansågs fordringsägaren ha gjort fel som ansökt om lagsökning (dåtidens motsvarighet till dagens betalningsföreläggande) utan att först ha skickat inkassokrav för obetalda hyror. Fordran för obetalda hyror var inte tvistig och det var korrekt att fordran inte blivit betald vid tidpunkten för ansökan. Kravbrev enligt inkassolagen 5 § hade ej skickats.

Fordringsägaren yrkade på inkassolagens undantag och angav att den svarande uppenbarligen vid ett flertal tillfällen hade undandragit sig att betala hyror i rätt tid och att svarande hade visat detta beteende även för en tidigare fastighetsägare. Hovrätten ansåg att undantag från att skicka inkassokrav inte förelåg. Fordringsägaren förpliktades att betala gäldenärens rättegångskostnader p.g.a. att han ingett ansökan om lagsökning i strid mot inkassolagens 6 §. Fordringsägaren hade därmed orsakat gäldenären en onödig rättegång (enligt 18 kap 3 § rättegångsbalken). Hovrätten befriade gäldenären från skyldighet att ersätta fordringsägarens kostnader för lagsökning.

⇒ s. 156 När gäller inkassolagen?

⇒ s. 157 Vad är en inkassoåtgärd?

⇒ s. 158 Hur ska ett inkassokrav utformas?

⇒ s. 180 Vad innebär det att gäldenären ska ha "tillställts" inkassokrav (inkassolagen 6 §)?

15 Betalningsvillkor

15.7 Jag har betalningsvillkor 10 dagar på fakturan, men det är inte avtalat i förväg; kan kunden strunta i att betala till 30 dagar har gått?

Nej, kunden har inte rätt att avvakta till 30 dagar med betalningen, men i det här fallet har du inte rätt att påföra dröjsmålsränta förrän 30 dagar efter fakturans avsändande. Däremot har du rätt att efter förfalldatum vidtaga inkassoåtgärder. Om du skickar ett inkassokrav har du rätt till ersättning för inkassokravet under förutsättning att detta är korrekt utformat.

⇒ s. 157 Vad är en inkassoåtgärd?

⇒ s. 158 Hur ska ett inkassokrav utformas?

19 Dröjsmålsränta

19.1 Vilka är reglerna för att debitera dröjsmålsränta?

Reglerna finns i räntelagen (1975:635) som gäller på "förmögenhetsrättens område" (exempelvis när näringsidkare köper och säljer varor till andra näringsidkare eller privatpersoner) samt EG-direktiv 2000/35 av den 29 juni 2000 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner (d.v.s. betalningar för varor eller tjänster mellan företag eller mellan företag och myndigheter).

Räntelagen och EG-direktivet 2000/35 är dispositiva, d.v.s. parterna kan avtala om andra villkor än vad som finns i lagen (med undantag för räntelagen 8 §, se fråga 19.9 s. 108), förutsatt att avtalsvillkoren inte är oskäligen. För oskälighetsbedömning finns annan lagstiftning lag

1994:1512 om avtalsvillkor i konsumentförhållanden; lag 1984:292 om avtalsvillkor mellan näringsidkare samt 36 § avtalslagen, d.v.s. lag 1915:218 om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område.

Dröjsmålsränta beräknas med Riksbankens referensränta plus åtta procentenheter. Om avtal om betalningstid (exempelvis betalningsvillkor: 20 dagar mot faktura) saknas, gäller att dröjsmålsränta får tas ut för tiden från 30 dagar efter att fakturan har avsänts (eller man på annat sätt gjort anspråk på betalning) till betalning sker.

Observera att om betalningstid finns avtalat (avtalet behöver inte vara skriftligt, se fråga 7.2 s. 32) så har säljaren rätt att debitera dröjsmålsränta från förfallodagen, men räntesatsen, om den inte är avtalad, ska vara enligt räntelagen 6 § - d.v.s. åtta procentenheter över gällande referensränta. Om säljarens försäljningsvillkor innehåller upplysning om exempelvis "betalningsvillkor: 20 dagar mot faktura" och kunden har fått ta del av villkoren senast vid ordertillfället, så innebär det att avtal om betalningstid finns.

Om säljaren är en näringsidkare och kunden en privatperson (konsument) och avtal om betalningstid saknas, gäller enligt räntelagen 4 §, att kunden måste informeras om att dröjsmålsränta kommer att uttagas. Det är därför som text om dröjsmålsränta ska finnas på fakturor till konsument, men detta krav gäller endast om avtal om betalningstid saknas. Före 2002-07-01 gällde detta villkor även mellan näringsidkare.

Det betyder att en privatperson kan bestrida debitering av dröjsmålsränta om avtal om betalningstid saknas och uppgift om dröjsmålsränta inte har framgått på fakturan (eller på annat sätt i samband med att säljaren gjort anspråk på betalning). Säljaren får i så fall inte ta ut dröjsmålsränta förrän tidigast 30 dagar efter att kunden blivit informerad om att dröjsmålsränta kommer att påföras.

För offentligrättsliga fordringar (skatter, böter etc.) krävs uttryckligt författningsstöd för att kunna tillämpa räntelagen (Regeringsrättens dom: mål nr 8335-00).

- ⇒ s. 236 Referensränta
- ⇒ s. 103 Diskonto
- ⇒ s. 95 Betalningsvillkor
- ⇒ s. 148 Förfallodag

22 Faktura

22.6.1 Regler för fakturans innehåll – checklista

Mervärdesskattelagen (SFS 1994:200, 11 kap, 8 §)

Följande punkter avser vad man i normalfallet ska ange vid försäljning inom Sverige. Det finns situationer där ytterligare information, utöver vad som framgår nedan, ska finnas, eller andra särskilda regler finns; exempelvis vid omvänd skattskyldighet, vid momsfri försäljning eller för byggsektorn.

- Fakturadatum
- Fakturanummer

- Säljaren registreringsnummer för mervärdesskatt

- Namn och adress för säljare och kund.

Förkortningar är tillåtna endast i välkända fall t.ex. SAS, SJ (skatteverkets skrivelse 040128, Dnr. 151294/04-113). Om endast namnet är felaktigt t.ex. därför att köparen nyligen har bytt namn anser skatteverket att det gamla namnet på fakturan normalt kan godtas, om det av övriga uppgifter går att identifiera köparen, (skatteverkets skrivelse Dnr. 130-256490-04/113). Beträffande köpare med flera adresser har skatteverket förtydligat (skrivelse 040223, Dnr. 130-205830-04/113) att det är den adress som kunden anger som avses, oavsett om ev. adress för styrelsens säte är en annan.

- Vad som har levererats.

De levererade varornas mängd och art eller de tillhandahållna tjänsternas omfattning och art. Enligt skatteverket (skrivelse 040223, Dnr. 130-205830-04/113) kan referens till t.ex. avtals-/projektnummer godtas om detta dokument i sin tur uppfyller regeln.

- Leverans eller slutförandedatum.

D.v.s. datum då leveransen av varor eller tillhandahållandet av tjänster utförts eller slutförts eller det datum då förskotts- eller a conto-betalning erlagts, om ett sådant datum kan fastställas och det skiljer sig från datum för fakturans utfärdande. Skatteverket har (i skrivelse 2004-01-28, Dnr. 151294/04-113) angett att det är dagen då säljaren utför leveransen som avses. Orderdatum eller när varan är framme hos kund har således inte betydelse i denna fråga. Om det vid tjänsteförsäljning inte går att fastställa exakt datum, accepteras istället leveransmånad. I samlingsfaktura ska varje leveransdatum anges.

- Beskattningsunderlag och skattesats.

Beskattningsunderlaget är beloppet som momsen ska beräknas på. Det ska anges per skattesats (även för omsättning som är momsfri) och skattesatsen ska framgå. Dessutom ska enhetspriset exklusive skatt anges och ev. prisnedsättningar / rabatter om dessa inte är inkluderade i enhetspriset.

- Mervärdesskattebelopp.

Beloppet behöver inte anges per skattesats, utan det räcker med det totala beloppet (skatteverkets skrivelse 041112, Dnr. 130 641266-04/111).

Förenklad faktura

En förenklad faktura får användas om:

fakturan är på mindre belopp (<2000 kr inkl moms), eller handelsbruket inom den berörda verksamhetssektorn, administrativ praxis eller de tekniska förutsättningarna för utfärdandet av fakturan gör det svårt att följa alla de krav som anges i 8 §, 11kap. För ytterligare information, se skatteverkets föreskrifter SKVFS 2005:14 och SKVFS 2007:13.

Den förenklade fakturan ska innehålla:

- Fakturadatum
- Identifiering av säljaren / organisationsnummer
- Identifiering av vad som har tillhandahållits
- Moms eller uppgift som gör det möjligt att beräkna momsen

Bokföringslagen (SFS 1999:1078, 5 kap, 7 §)

Följande uppgifter ska finnas enligt bokföringslagens regler om verifikationens innehåll:

- När den har sammanställts.
Motsvaras normalt av fakturadatum och detta krav finns redan genom mervärdesskattelagen.
- När affärshändelsen har inträffat.
Beroende på omständigheterna kan detta ev. vara uppfyllt genom kravet på leveransdatum som finns i mervärdesskattelagen.
- Vad denna avser.
- Belopp.
- Motpart.
- I förekommande fall: upplysning om handlingar eller andra uppgifter som har legat till grund för affärshändelsen samt var dessa finns tillgängliga.

Räntelagen (SFS 1975:635)

För att man ska ha rätt att ta ut dröjsmålsränta vid försenad betalning, måste man enligt räntelagen (4 §), informera om att man kommer att ta ut dröjsmålsränta. Enligt samma bestämmelse får man ta ut dröjsmålsränta tidigast 30 dagar efter att man har informerat.

Observera att det i räntelagen finns undantag från informationskyldigheten vid följande situationer:

- Om förfallodagen är bestämd i förväg (d.v.s. framgår före man har gjort beställningen, exempelvis betalningsvillkor 20 dagar), eller
- om dröjsmålsräntan avser en fordran mellan näringsidkare eller mellan näringsidkare och myndighet/annan offentlig organisation.

Observera att räntelagen är dispositiv (andra villkor kan vara avtalade mellan parterna), se fråga 19.1.

Aktiebolagslagen (SFS 2005:551, 28 kap, 5 §)

Uppgifter om säljaren är ett AB:

- Bolagets firma, d.v.s. företagets fullständiga namn inklusive beteckningen "AB".
- Den ort där styrelsen har sitt säte.
Bolagsverket anser (informationsblad 829 h) att detta kan utelämnas om företagets postort, som anges på fakturan, är samma som styrelsens säte.
- Organisationsnummer.
Bolagsverket anser (informationsblad 829 h) att det, när organisationsnumret ingår i momsregistreringsnumret, räcker med att ange momsregistreringsnumret.

Notera att bolagsverket har möjlighet att vitesförelägga styrelseledamot eller verkställande direktör för att uppfylla ovanstående.

Köplagen (SFS 1990:931)49 §, konsumentköplagen (SFS 1990:932) 36 § och konsumenttjänstlagen (1985:716) 41§

Om tidpunkten för betalning inte har avtalats före eller i samband med beställningen, har säljaren rätt att bestämma när betalning ska vara gjord (dock inte kräva förskott). Praktiskt sett betyder det att säljaren kan ange i fakturan att betalning ska ske omgående eller inom det antal dagar som han bestämmer. Säljaren kan dock inte kräva betalt förrän han har fullgjort sin del av avtalet, d.v.s. levererat varan eller utfört tjänsten.

Lag (1992:160) om utländska filialer m.m.

"5 a § Filialens brev, fakturor och orderblanketter skall innehålla uppgift om det utländska företags rättsliga form och säte, det utländska register där företaget är registrerat, företags nummer i detta register samt filialens organisationsnummer enligt lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. och det svenska register där filialen är registrerad. Om filialen har trätt i likvidation, skall också detta anges."

Övrigt

Vid tjänsteförsäljning till konsument, kan konsumenten begära specificerad räkning enligt konsumenttjänstlagen (se fråga 22.11, s. 130). Dessutom (utan att det krävs enligt lag) kan följande uppgifter vara bra att ange: innehar F-skatt, kundens referens, säljarens telefonnr m.m.

32 Inkasso

32.1 När gäller inkassolagen?

Det kan vara viktigt att veta när inkassolagen gäller eftersom det i denna lag finns bestämmelser om straff och skadestånd som kan utdömas till både ombud och fordringsägare. Det är också viktigt att inse att inkassolagen inte bara gäller för inkassobyråer utan även för fordringsägare som för att få betalt använder påtryckningar som räknas som inkassoåtgärd (undantag privatpersoner och dödsbon, se fråga 32.2). Se nedan hänvisning för mer information om vad en inkassoåtgärd är. Datainspektionen anser att "praktiskt taget all indrivning av fordringar är inkassoverksamhet". För inkassoverksamhet som ombud bedriver (inkassobyrå) är inkassolagen alltid tillämplig på alla åtgärder fr.o.m. inkassokrav.

⇒ s. 157 Vad är en inkassoåtgärd?

32.2 Tillstånd för att bedriva inkasso

32.22.1 Krävs det tillstånd för att bedriva inkasso?

Det krävs inte tillstånd för att driva in sina egna fordringar eller för inkassoverksamhet till företag inom samma koncern (definition av begreppet koncern, se fråga 34.1, s. 181). Om man som ombud ska bedriva inkasso för annans räkning eller om man övertagit fordringar för indrivning krävs tillstånd, förutom för följande undantag:

- Advokatbyråer och företag som står under finansinspektionens tillsyn.
- Facklig organisation som driver in medlemmars lönefordringar.
- Branschförening som för sina medlemmar utför inkassotjänster om inkassoverksamheten inte är huvudverksamheten.

För den som undrar över om det finns undantag från tillståndspliktig inkassoverksamhet vid tillfällig eller begränsad verksamhet, ska sägas att sådant undantag har funnits, men avskaffades 1999-04-01.

35 Konkurs

35.10 Kan säljaren återta en vara med äganderättsförbehåll om kunden gått i konkurs?

Ja, om det är ett giltigt äganderättsförbehåll så har varan separationsrätt, vilket betyder att den inte ingår i konkursgäldenärens tillgångar. Enligt rättspraxis godkänns inte äganderättsförbehåll om det är en vara med fri förfoganderätt, vilket betyder en vara som köparen normalt tillåts att vidareförsälja, bearbeta, konsumera eller infoga i annan vara. Fri förfoganderätt gör alltså att äganderättsförbehåll blir ogiltigt.

⇒ s. 262 Vad är äganderättsförbehåll?

48 Preskription

48.8 Vår fordran är nära att preskriberas och delgivning via rekommenderat brev och delgivningsman lyckas inte; kan domstol förlänga preskriptionstiden?

Först kan ni undersöka om ni under några år har skickat ett antal brev till gäldenären och att dessa inte har kommit i retur och det därmed finns möjlighet att preskriptionsavbrott - trots uteblivet delgivningsbevis - ändå kan anses ha skett (se fråga 48.3 s. 215).

Domstol kan besluta om förlängning av preskriptionstid för offentligrättsliga fordringar (t.ex. skatteskulder) och det krävs särskilda omständigheter som att gäldenären håller sig undan. För vanliga fakturafordringar kan fordringsägaren undvika att fordran preskriberas genom att åstadkomma preskriptionsavbrott (se fråga 48.3 s. 215). Om delgivning inte fungerar finns möjlighet att avbryta preskriptionen genom att vidta rättslig åtgärd med fordran, t.ex. ansöka om betalningsföreläggande, verkställighet eller stämningsansökan. Om det rättsliga förfarandet avslutas utan att gäldenären har blivit delgiven eller på annat sätt har underrättats räknas det som att preskriptionsavbrott inte har skett. Men genom en särskild regel i preskriptionslagen (1981:130, 7 §) kan inte fordran preskriberas förrän tidigast ett år

efter att det rättsliga förfarandet avslutades. Denna "förlängningsregel" får bara användas en gång.

49 Påminnelseavgift

49.3 När får man ta ut påminnelseavgift?

För skriftlig påminnelse om fordran är förfallen. Dessutom måste det vara avtalat (överenskommet senast vid beställning). Det räcker med att försäljningsvillkor, offert etc. anger exempelvis "för ev. betalningspåminnelse tillkommer påminnelseavgift". Det krävs inte att man anger hur mycket påminnelseavgiften uppgår till. Om säljaren först på fakturan tillför uppgiften om att påminnelseavgift debiteras så är det inte giltigt – möjligen kan det bli ett giltigt avtalsvillkor för nästa faktura om kunden inte har anmärkt mot detta tidigare, men det är mycket tveksamt om det är tillräckligt tydligt för att det ska anses som att s.k. partsbruk har uppkommit.

Om påminnelseavgift inte är avtalat har inte säljaren rätt att ta ut avgiften. Undantag finns i särskild lagstiftning t.ex. för TV-avgift och studielån. Om påminnelsen utförs av ett inkassoföretag, så gäller samma regler som ovan.

Vid ev. tvekan kring om avgiften verkligen varit avtalad finns ytterligare vägledning i förarbetena till lagstiftningen som säger att det ska vara "klargjort på ett tydligt sätt för kunden att han kan få betala påminnelseavgift".

Att i inkassokrav yrka på påminnelseavgift om överenskommelse saknas är inte tillåtet. Och det får den konsekvensen att inkassokravet inte är korrekt utformat och därmed faller rätten att ta ut inkassokostnad (rättsfall RH 1997:41).

⇒ s. 223 Vad får påminnelseavgiften uppgå till?

⇒ s. 109 Får man ta ut dröjsmålsränta på inkasso- och påminnelseavgift?

⇒ s.162 När får inkassokostnad / inkassoarvode uttagas?

Det här var några utdrag ur boken "FRÅN FAKTURA TILL BETALT"

- Uppslagsbok och handbok om alla åtgärder, regler och begrepp
- 300 frågor och svar om fakturering, krav, inkasso m.m.

Du kan läsa mer om boken och beställa den på:

www.inkonomi.se/boken.html